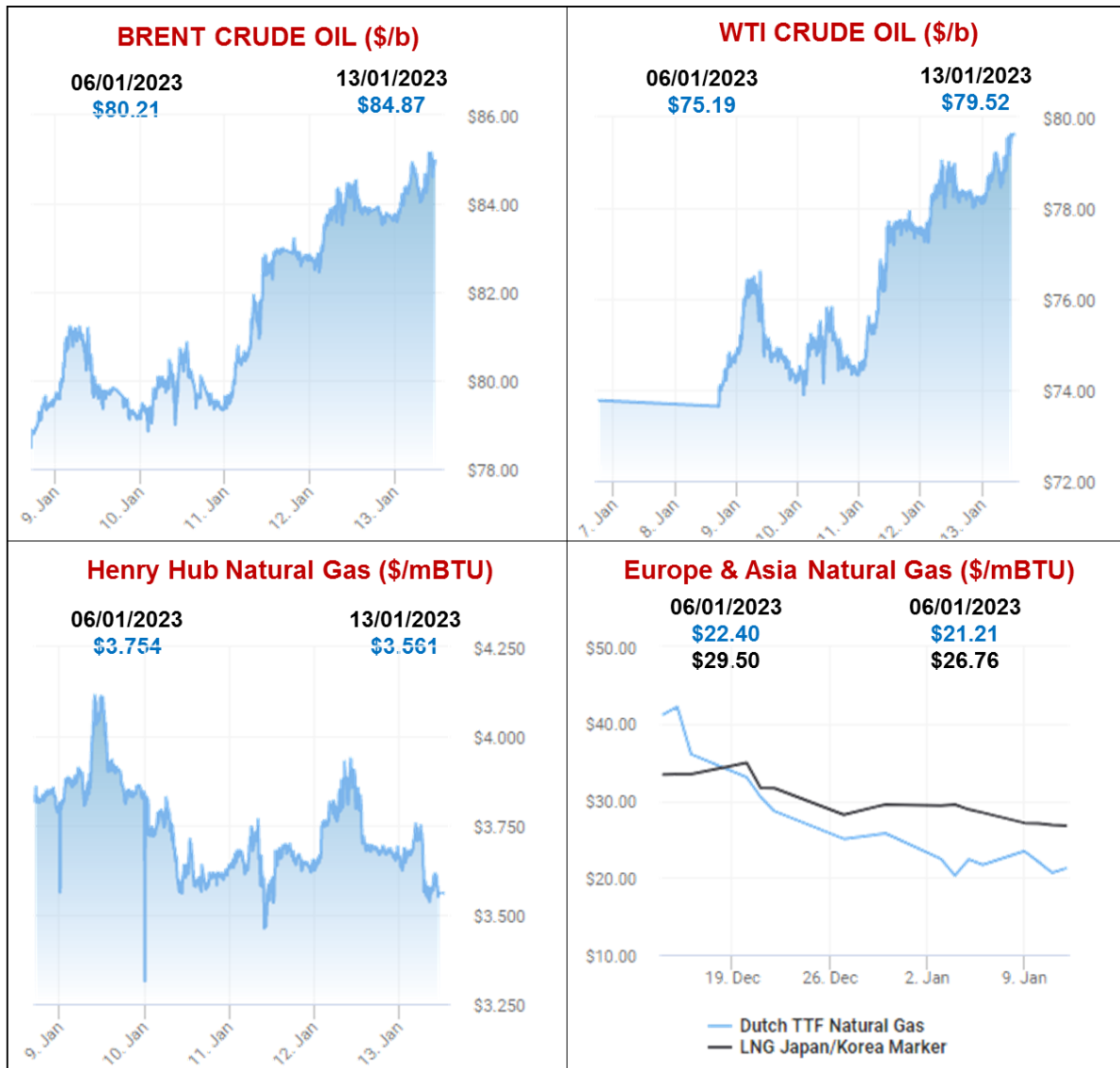

پایش بازار

قیمت نفت بیشترین مقدار را در سه ماهه اخیر رشد کرد. شاخص نفت برنت دریای شمال به ۸۵.۲۸ دلار هر بشکه در صبح امروز رسید. نفت برنت در آستانه ورود به کریدور ۸۰ دلاری در بازار کاشینگ به قیمت ۷۹.۸۶ دلار هر بشکه معامله گردید. قیمت گاز طبیعی در هنری هاب به ۳.۴۲ دلار هر میلیون واحد حرارتی (بی تی یو) کاهش یافت. قیمت گاز طبیعی مایع شده (ال ان جی) در شرق دور در ساحل ژاپن به ۲۶.۷۶ دلار هر میلیون بی تی یو تنزل کرده و در اروپا گاز طبیعی در بندر رتردام به قیمت ۲۱.۲۱ دلار هر میلیون بی تی یو

عرضه شد. علاوه بر فعال شدن بخش های مختلف تولیدی چین در پس از شروع سال نو چینی مشخص شد شاخص قیمت مصرف کننده (سی پی آی) در آمریکا در ماه دسامبر از ۲۰۲۰ تا کنون برای اولین بار کاهش یافته بوده است.

تفسیر هفته

قیمت نفت خام همچنان اهمیت و نفوذ خود را در بازارهای انرژی حفظ کرده است. در ماه ژوئن ۲۰۲۲ قیمت نفت برنت به بالاترین مقدار خود در ده سال اخیر یعنی ۱۲۳ دلار هر بشکه رسید. در حالیکه در آوریل همان سال قیمت نفت برنت تنها ۱۵ دلار هر بشکه بود. اما همان طور که در گزارش های قبلی ملاحظه شد در آخرین روزهای سال ۲۰۲۲ این قیمت به متوسط ۷۷ دلار هر بشکه برای نفت خام های برنت و وست تگزاس ایترمدییت افول کرد. جدول (۱) نشان دهنده نظر برخی از بنگاه های اقتصادی، مالی، و نفتی، در مورد آینده قیمت نفت خام در ۲۰۲۳ است.

جدول (۱): پیش بینی برخی از بنگاه های مطرح در بازار انرژی

ملاحظات	تگزاس (دلار/بشکه)	برنت (دلار/بشکه)	دوره پیش بینی	زمان پیش بینی	بنگاه پیش بینی کننده	
تقاضای جهانی این قیمت را دیگته می کند	۹۰ حدودا	۹۰ حدودا	۲۰۲۳	دسامبر ۲۰۲۲	دبیرخانه اوپک	۱
از ژوئن ۲۰۲۲ تا کنون همواره پیش بینی ها نزولی بوده است. اما در ۲۰۲۳ قیمت ها بالا می رود.	زیر ۸۰	زیر ۸۰	۲۰۲۳- ۲۰۲۵	دسامبر ۲۰۲۲	استاندارد چارتر	۳
در دسامبر ۲۰۲۴ قیمت نفت سقوط خواهد کرد	بالای ۸۰	بالای ۸۰	۲۰۲۳- ۲۰۲۴	ژانویه ۲۰۲۳	آژانس اطلاعات انرژی آمریکا (EIA)	۴
در ۲۰۲۳ شواهد بالارفتن قیمت نفت بیشتر از شواهد پایین آمدن آن است.	-	۹۳	ربع اول ۲۰۲۳	دسامبر ۲۰۲۲	انوروس اینلیجنس ریسرچ (EIR)	۵
متوسط برنت در طول سال ۱۰۰ دلار هر بشکه خواهد بود	-	۱۰۰	۲۰۲۳	ژانویه ۲۰۲۳	بانک آمریکا (BoFA)	۶

۷	بانک مورگان استنلی	ژانویه ۲۰۲۳	پایان ۲۰۲۳	۱۱۰	-	با سیاست های در پیش گرفته شده گروه هفت ۱ میلیون بشکه در روز از عرضه نفت خام روسیه کم خواهد شد.
۸	بارکلی	ژانویه ۲۰۲۳	۲۰۲۳	۹۸	-	به دلیل کمتر شدن فعالیت های صنعتی مجموعا در جهان، قیمت نفت احتمالا کمتر از این مقدار خواهد شد.
۹	گلدمن ساکس	ژانویه ۲۰۲۳	۲۰۲۳	بالای ۱۰۰		فعالیت های اقتصادی در ۲۰۲۳ بیشتر می شود

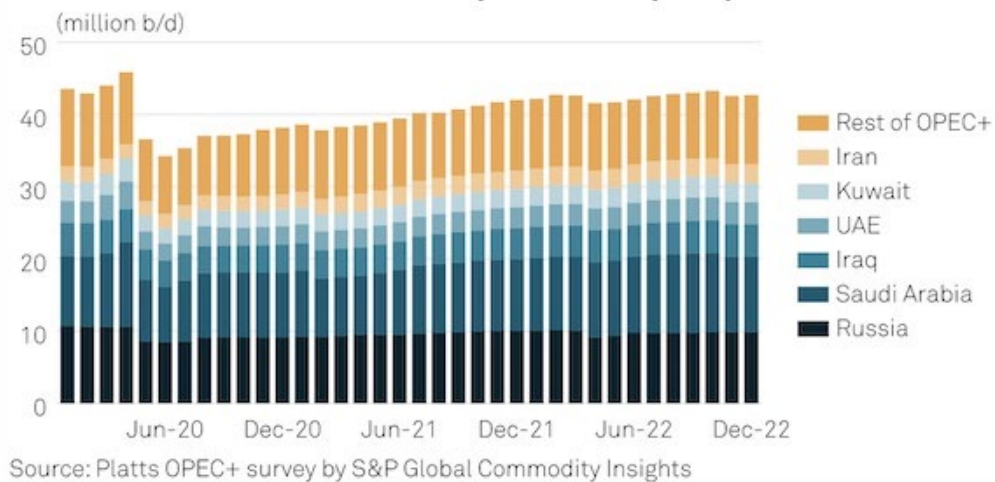
بصورت کلی موارد زیر در آینده قیمت نفت تاثیرگذار است:

۱- گرچه بحران انرژی به صورتی که در پس از شیوع کووید-۱۹، کاهش فعالیت های اقتصادی در سراسر جهان، و حمله روسیه به اوکراین خود را نشان داد تا اندازه ای خاتمه یافته است، اما در ۲۰۲۳ نیز پیامدهای بحران انرژی بر روی این صنعت و بخصوص قیمت حامل های انرژی تاثیر خواهد گذارد. خصوصا این که مسئله گذار انرژی و انتقال به استفاده از انرژی های پاک به صورتی که تا ۲۰۱۹ پیشرفت داشت، اکنون متصور نیست.

۲- بازر نفت و فرآورده های آن و همچنین بازار گاز طبیعی چسبندگی قابل ملاحظه ای به تحولات جنگ روسیه و اوکراین خواهد داشت. در صورت ادامه جنگ احتمال گسترش آن به دیگر کشورهای اروپایی کم نیست. در این صورت بحران دیگری در بخش انرژی رخ خواهد داد. اما اگر جنگ در ۲۰۲۲ پایان یافته و یا فعالیت های نظامی بر روی زمین کمتر شود، اروپا تا زمستان ۲۰۲۴ مشکلی از لحاظ تامین نفت و گاز خود نخواهد داشت. مسئله تغییرات آب و هوایی نیز در این زمینه موثر است، کمترین که دیدیم که زمستان ۲۰۲۳ با اعتدال خود بخش قابل توجهی از مشکل انرژی اروپا را حل کرد. در صورتیکه بازگشت روسیه به وضعیت عادی با رفع تحریم ها صورت گیرد، آن گاه بازار انرژی با یک تولید کننده قوی که ظرفیت های بالقوه خود را به سرعت به فعل نزدیک می کند مواجه خواهد شد. فراموش نکنیم که حتی قبل از ۲۰۲۰ روسیه تنها بصورت متوسط از ۶۰ درصد ظرفیت خطوط لوله ساخته شده خود برای صادرات استفاده می کرد. آمارها حاکی از آن است که مقدار

صادرات روسیه در پس از اعمال تحریم ها کاهش چندانی نیافته است. نمودار (۱) تولید کشورهای عضو اوپک پلاس به تفکیک نشان می دهد.

Latest cuts have OPEC+ output below pre-pandemic levels

نمودار (۱): تولید کشورهای عضو اوپک در سه سال اخیر

۳- گرچه در فصول ابتدایی ۲۰۲۳ قیمت های نفت خام بالا خواهند رفت، اما دو عامل اصلی است که قیمت نفت در درازمدت را احتمالاً تعیین خواهد کرد. اول با توجه به بازگشت چین به وضعیت عادی و فعال شدن همه بخش های تولیدی این کشور پیش بینی می شود که مقدار تقاضا برای نفت خام در ۲۰۲۳ در سطح جهانی، ۲.۳ میلیون بشکه در روز و یا ۸ درصد بیشتر از ۲۰۲۲ باشد. گلدمن ساکس پیش بینی میکند که در ۲۰۲۳ مقدار ۲.۷ میلیون بشکه در روز تقاضا بیشتر از ۲۰۲۲ است. در فصل انتهایی ۲۰۲۳ مصرف نفت خام در سراسر جهان به عدد ۱۰۲.۶ میلیون بشکه در روز یعنی مانند قبل از کووید-۱۹ خواهد رسید که عدد بزرگی است. دوم نهایتاً به دلیل نیاز کشورها و شرکت های تولید کننده نفت به درآمد بیشتر، مقدار عرضه بر تقاضا پیشی گرفته و قیمت نفت در انتهای ۲۰۲۴ به سطح ۸۰ دلار هر بشکه بازخواهد گشت. وضعیت کشورهای عضو اوپک و موتلف در اوپک پلاس قبلاً مورد بحث قرار گرفته اند که تا چه اندازه نفت و گاز در تولید ناخالص داخلی آنان موثر است. اما پیش بینی می شود که کشورهای جدیدی در زمره باشگاه تولید کنندگان غیر اوپک وارد شوند. کشورهایی که در سالهای اخیر به تدریج ظرفیت تولید خود را بالا برده اند. مانند گویان، سورینام، برزیل، آرژانتین، نامیبیا، مراکش، و موزامبیک.

۴- بازار گاز طبیعی در سال گذشته متاثر از وضعیت اروپا بوده و قیمت ها در اروپا ده برابر و در نقاط دیگر جهان تا سه برابر افزایش یافت. اما از ژوئیه تا دسامبر ۲۰۲۲ قیمت گاز طبیعی ۱۳ درصد در اروپا کاهش نشان داده و اکنون قیمت یک میلیون بی تی یو گاز طبیعی در بازار رتردام به اندازه قبل از تجاوز روسیه به اوکراین است. در ۲۰۲۲ تصمیم گیری برای ساخت (FID) پالایشگاه و پایانه گاز طبیعی مایع شده (ال ان جی) به تعداد قابل توجهی رسید، اما وارد شدن محصولات آنها به مدار تا ۲۰۲۵ به طول می کشد.

۵- هزینه های ناظر بر انتقال نفت و گاز نیز در حال افزایش است. تقریباً نرخ حمل نفت در مسیرهای مختلف جهانی به گفته مدیر عامل (Euronav NV.) در ۲۰۲۳ دو برابر خواهد شد. دلیل این امر در تحریم روسیه و بالا رفتن تورم در اکثر نقاط جهان است. از ۵ دسامبر ۲۰۲۲ خرید نفت خام روسیه به بالاتر از سقف قیمت مصوب در گروه ۷ و اتحادیه اروپا یعنی ۶۰ دلار هر بشکه ممنوع شد. بنابراین ناوگان های متعارف از ورود به این بازار پرهیز می کنند و شبکه دومی به عنوان ناوگان کثیف برای انتقال نفت خام روسیه پیدا شده است. از ۵ فوریه ۲۰۲۳ نیز گروه ۷ قصد دارد تحریم بر فرآورده های نفتی روسیه را اعمال کند.

۶- در سراسر جهان ظرفیت سازی برای استفاده از انرژی های پاک رو به گسترش است. اما به ندرت کشوری می تواند بدون استفاده از نیروگاه های با استفاده از سوخت فسیلی امنیت انرژی خود را تامین نماید. گرایش برخی از کشورها به استفاده از نیروگاه های هسته ای در حال گسترش است. بعنوان مثال فرانسه، انگلستان، ژاپن و کره جنوبی در این مسیر هستند. اما بدلایل فنی راندمان نیروگاه های هسته ای فرانسه کمتر از گذشته شده و اقلان افکار عمومی برای راه اندازی نیروگاه های هسته ای در برخی از کشورها مانند آلمان مشکل است.

۷- در بخش فنآوری های مربوط به استفاده از حامل انرژی هیدروژن و حبس و انبار نمودن و استفاده از کربن (CCUS) پیشرفت های قابل ملاحظه ای انجام شده است. ۳۰ تصمیم گیری برای ساخت خط لوله، انباره، و استفاده از دی اکسید کربن حاصل از سوزاندن سوخت های فسیلی در ۲۰۲۲ انجام شده که در سالهای بعد به اجرا می رسد. مشکل اصلی در این دو رشته از فنآوری، هزینه اولیه بالای آن است. هزینه ساخت یک شبکه از فعالیت های گاز طبیعی به مراتب ارزانتر و نرخ بازگشت سرمایه آن بیشتر است (در این زمینه به گزارش لازارد مراجعه شود). این گونه معماها، تصمیم گیران را عمدتاً به این جا رسانده که در عین پیشرفت در زمینه توسعه انرژی های تجدیدپذیر از سرمایه گذاری در انرژی های فسیلی غافل نشوند. اما دو راهبرد اساسی مستخرج از سیاست گذاری های

اتحادیه اروپا و ایالات متحده، میل به مصرف انرژی های تجدید پذیر را بیشتر می کند. اولی تشویق اتحادیه اروپا به مصرف انرژی های تجدید پذیر که در برنامه (REPowerEU) منعکس است. دومی قانون کاهش تورم (Inflation Reduction Act 2022) در ایالات متحده است که از بخش های اصلی آن سرمایه گذاری در تولید انرژی در داخل کشور و تشویق به انرژی های پاک می باشد. وود مکنزی پیش بینی می کند که مجموع سرمایه گذاری در بخش های متفاوت انرژی از جمله نفت، گاز، تجدیدپذیر، معدن، و برق در ۲۰۲۳ با ۵ درصد افزایش به ۱۱۰۰ میلیارد دلار برسد. از این مقدار، ۴۷۰ میلیارد دلار آن به صنایع بالادستی نفت و گاز اختصاص دارد که رشدی بیشتر از ۱۰ درصد نسبت به ۲۰۲۲ دارد.

۸- بر اساس گفته های کریستیانو جورجیوا، مدیرعامل صندوق بین المللی پول، انتظار می رود تورم همچنان سرسخت باشد و بانک ها برای ثبات قیمت ها با ابزار نرخ بهره فشار آورند. برای چین مهم است که در معکوس کردن سیاست های قبلی برای مقابله با کووید صفر در مسیر باقی بماند. پیش بینی صندوق بین المللی پول برای رشد تولید ناخالص داخلی ۴.۴ درصدی در چین به دور شدن از سیاست کووید صفر بستگی دارد.

همکاران این شماره: محمدعلی اسلامی و عباس ملکی